[2021] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 167

ਨੀਲਿਮਾ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ

ਬਨਾਮ

ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ

(2021 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 4840)

17 ਅਗਸਤ, 2021

[ਐਸ. ਅਬਦੁਲ ਨਜ਼ੀਰ ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਮੁਰਾਰੀ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਸੇਵਾ ਕਾਨੂੰਨ: ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨਾ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਛੁੱਟੀ 'ਤੇ ਅਸਥਾਈ ਸੰਗੀਤ ਅਧਿਆਪਕ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ - ਨਿਯੁਕਤੀ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਚੱਲਣੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਥਾਈ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ - ਮੰਜ਼ੂਦਾ ਕਰਮਚਾਰੀ ਕਦੇ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 1984 ਤੋਂ 2021 ਤੱਕ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਰਿਹਾ - ਇਸ ਵਿਚਕਾਰ, ਨਿਯੁਕਤੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਿਯਮਤ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਦੇ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਤੱਕ ਜਾਂ 20.05.1986 ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣੀ ਸੀ, ਜੋ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਮਲ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਫਿਰ ਰੈਗੂਲਰਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਰੈਗੂਲਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਪਰ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ - ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਬਣੇ ਰਹੇਗੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ - ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ - ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਰੈਗੂਲਰ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਰੱਦ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਰੈਗੂਲਰਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਰੂਲਜ਼, 2001 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ - ਇਸ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕੀਤਾ - ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਬਣੀ ਰਹੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਬੇਲੋੜੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਣ ਦਾ ਕੋਈ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਕਿਹਾ: ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਅਨਿਯਮਿਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ - ਜ਼ਮੀਨੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਰੈਗੂਲਰ ਕਰਨ ਦੇ ਉਸ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਉਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋਣਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਹੈ - ਜਿਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਨਿਯਮਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸਫਲ ਬਣਾਇਆ - ਧਿਰਾਂ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਿੱਟਿਆਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ 'ਤੇ ਦੂਰਗਾਮੀ ਮਾੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ –

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਉਸੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨਾਲ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਮੁੜ-ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਅੰਤਮ ਤਾਰੀਖ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਾਰੇ ਨਤੀਜੇ ਲਾਭਾਂ ਨਾਲ ਨਿਯਮਤ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

ਫੈਸਲਾ/ਆਦੇਸ਼:

ਕਿਸੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਹੱਦੋਂ ਵੱਧ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣਾ - ਇਸ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ - ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ - ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਣੇ ਜਾਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ - ਉੱਚ ਫੋਰਮ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਫੈਸਲਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਹੱਦੋਂ ਵੱਧ ਰੱਦ ਕਰਨ ਨਾਲ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਮ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਖਾੜ ਸੁੱਟਣ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅਸਫਲ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ - ਸਿਰਫ ਬਾਅਦ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਹੱਦੋਂ ਵੱਧ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਅੰਤਰ-ਧਿਰਾਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸਮਾਪਤ ਹੋਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਖੋਲ੍ਹਣਾ - ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ – ਆਯੋਜਿਤ: ਧਿਰਾਂ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਮਾਪਤ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ 'ਤੇ ਵੀ ਦੂਰਗਾਮੀ ਮਾੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ

ਆਯੋਜਿਤ: 1.1 *ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਐਮ ਐਲ ਕੇਸਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਟੈਸਟਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਅਨਿਯਮਿਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਖੋਜ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੈਗੂਲਰ ਕਰਨ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਹੈ। 10 ਸਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਦੂਜੀ ਸ਼ਰਤ ਵੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰੈਗੂਲਰ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਗਭਗ 23 ਸਾਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਪੂਰੀ ਕਰ ਲਈ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 24] [178-ਐੱਫ-ਐੱਚ; 179-ਏ]

ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਐਮ.ਐਲ. ਕੇਸਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ **(2010) 9 ਐਸਸੀਸੀ 247 : [2010] 9 ਐਸਸੀਆਰ 543 – 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।**

ਅਤੇ ਹੋਰ

1.2 ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ 1986 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 3316 (ਐਸਐਸ) ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇਸ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਰਹਿਣ ਦੌਰਾਨ 20.05.1986 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸਨੇ 2003 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 7890 ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਦੁਬਾਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਾਇਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਰੈਗੂਲਰ ਕਰਨ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਦੋਵਾਂ ਲੰਬਿਤ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਜੋੜ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ 23.01.2006 ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੋਲ ਸਾਰੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਯੋਗਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੇ 21 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਸਦੀਆਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀਜਨਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਉਸਨੇ ਹੁਣ ਇਸ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਅਤੇ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਸਟਾਪ-ਗੈਪ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤ ੀ ਵਜੋਂ ਮੰਨਣਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਜ-ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਰੈਗੂਲਰਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਨਿਯਮਾਂ ਤਹਿਤ ਰੈਗੂਲਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। [ਪੈਰਾ 26] [179-ਬੀ-ਈ]

1.3 ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ-ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ-ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਉੱਚ ਫੋਰਮ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ। ਉਕਤ ਫੈਸਲਾ ਜਿਸ ਨੇ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ, ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਨਿਯਮਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸਫਲ ਬਣਾਇਆ। ਜਦੋਂ ਸੰਯੁਕਤ ਸਿੱਖਿਆ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ 2010 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 8597 ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ 15.05.2014 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਨਾਲ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਕਤ ਫੈਸਲਾ ਅੰਤਿਮ ਅਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਰਹਿਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਰੈਗੂਲਰਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਨਿਯਮ, 2001 ਲਾਗੂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 27] [177-ਈ-ਜੀ]

1.4 ਬੇਸ਼ੱਕ, ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਦੋ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ 23.01.2006 ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਮਾਦੇਵੀ (3) ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ 10.04.2006 ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਉਮਾਦੇਵੀ (3) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਥਨ ਨੂੰ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਸਮਝ ਲਿਆ ਹੈ।

ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਸੇਵਾ ਮਾਮਲੇ ਅੰਤਰ-ਪੱਖੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਾਪਤ ਹੋਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਫੈਸਲੇ ਜੋ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਉਲਟ ਹਨ, ਜਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਜੋ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਉਹ ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਹੋਣਗੇ। ਉਪਰੋਕਤ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਤੋਂ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਮਾਦੇਵੀ (3) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਪਹਿਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿਸਾਲ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਮਾਦੇਵੀ (3) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ-ਸੰਬੰਧ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉੱਚ ਫੋਰਮ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਸਿਰਫ ਹੱਦੋਂ ਵੱਧ ਰੱਦ ਕਰਨ ਨਾਲ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਅੰਤਮ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਖਾੜ ਸੁੱਟਣ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅਸਫਲ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ। ਕਿਸੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਣੇ ਜਾਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਗਲੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਹੱਦੋਂ ਵੱਧ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਅੰਤਰ-ਧਿਰਾਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। [ਪੈਰਾ 28-30] [177- ਜੀ-ਐਚ; 180- ਏ-ਈ]

ਸਕੱਤਰ, ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਉਮਾਦੇਵੀ ਅਤੇ ਹੋਰ (2006) 4 ਐਸਸੀਸੀ 1 : [2006] 3 ਐਸਸੀਆਰ 953 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

1.5 ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ 23.01.2006 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ 2010 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 8597 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ 15.05.2014 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਲੈਟਰਜ਼ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦੀ ਹੈ, ਉਸੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨਾਲ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਮੁੜ-ਜੁਡੀਕਾਟਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਅੰਤਮ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 32] [181 - ਐਫ-ਐਚ]

1.6 ਇਹ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਿੱਟਿਆਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਾ ਸਿਰਫ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਬਲਕਿ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ 'ਤੇ ਦੂਰਗਾਮੀ ਮਾੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 36] [182- ਐੱਫ]

ਅਤੇ ਹੋਰ

ਨਰੇਸ਼ ਸ਼੍ਰੀਧਰ ਮਿਰਾਜਕਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਧਿਰਾਂ 1967 ਏਆਈਆਰ ਐਸਸੀ 1 : [1966] 3 ਐਸਸੀਆਰ 744; *ਰੂਪਾ ਅਸ਼ੋਕ ਹੁਰਾ ਬਨਾਮ ਅਸ਼ੋਕ ਹੁਰਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਧਿਰਾਂ* (1999) 2 ਐਸਸੀਸੀ 10; *ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮੇਜਰ ਐਸ.ਪੀ. ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ ਹੋਰ* (2014) 6 ਐਸਸੀਸੀ 351 : [2014] 4 ਐਸਸੀਆਰ 327 – 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

1.7 ਇਹ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ 15.05.2014 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ, 31.10.2015 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਐਲਪੀਏ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹੁਣ ਲਗਭਗ 33 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 37] [182-ਐੱਫ-ਜੀ]

1.8 ਰਾਜ-ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਾ ਦੇਣ ਲਈ ਮਨਾਉਣ ਦੀ ਇੱਕ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ 19.05.1986 ਦੇ ਪੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਇਸ ਸਧਾਰਨ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਰਾਜ ਲਈ ਇਹ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ 23.01.2006 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਦੋ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਦੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜੋ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਲੈ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਲੀਲ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। [ਪੈਰਾ 38] [183-ਏ-ਸੀ]

1.9 ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਲਾਭਾਂ ਨਾਲ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 39] [183-ਡੀ]

ਰੁਦਰ ਕੁਮਾਰ ਸੈਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ (2000) 8 ਐਸਸੀਸੀ 25 : [2000] 2 ਪੂਰਕ ਐਸਸੀਆਰ 573; *ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਆਨੰਦ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਬਨਾਮ ਕਨੂਭਾਈ ਨਾਨੂਭਾਈ ਵਾਘੇਲਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਧਿਰਾਂ* [2021] ਏ ਆਈ ਆਰ 3529; *ਗੁਜਰਾਤ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਬਨਾਮ ਰਾਠੌੜ ਲਾਭੂ ਬੇਚਰ ਅਤੇ ਹੋਰ* (2001) 3 ਐਸਸੀਸੀ 574 : [2001] 1 ਐਸਸੀਆਰ 413 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

[2000] 2 ਪੂਰਕ ਐਸ ਸੀ ਆਰ 573	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 12
[2010] 9 ਐਸ ਸੀ ਆਰ 543	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 24
[2006] 3 ਐਸ ਸੀ ਆਰ 953	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 28, 29, 30
[2021] ਏ ਆਈ ਆਰ 3529	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 31
[2001] 1 ਐਸ ਸੀ ਆਰ 413	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 31
[1966] 3 ਐਸ ਸੀ ਆਰ 744	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 36
(1999) 2 ਐਸ ਸੀ ਸੀ 103	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 36
[2014] 4 ਐਸ ਸੀ ਆਰ 327	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 36

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2021 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 4840

ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 07.05.2018 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ, ਲਖਨਊ ਬੈਂਚ ਨੇ 2014 ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 743 ਵਿੱਚ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨਿਖਿਲ ਗੋਇਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪ੍ਰੀਤਿਕਾ ਦਿਵੇਦੀ, ਸੰਤੋਸ਼ ਕ੍ਰਿਸ਼ਣਨ।

ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਵਕੀਲ ਹਰੀਸ਼ ਪਾਂਡੇ, ਰਾਜੀਵ ਯਾਦਵ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਮੁਰਾਰੀ, ਜੇ.

1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਇਹ ਅਪੀਲ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਹਾਈ ਕੋਰਟ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੁਆਰਾ 07.05.2018 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਾਜ-ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਪੀਲ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ 15.05.2014 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

3. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕਾਨਪੁਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੋਂ ਪੋਸਟ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਕੋਲ ਪ੍ਰਯਾਗ ਸੰਗੀਤ ਸੰਮਤੀ, ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਤੋਂ ਸੰਗੀਤ ਪ੍ਰਭਾਕਰ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਡਿਪਲੋਮਾ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਵੀ ਹੈ। 23.07.1984 ਨੂੰ, ਉਸ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਇੰਟਰ ਕਾਲਜ, ਮਹਿਮੂਦਾਬਾਦ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸੀਤਾਪੁਰ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ ਸੰਗੀਤ ਅਧਿਆਪਕ ਵਜੋਂ ਛੁੱਟੀ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਰੈਗੂਲਰ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਬਿਨਾਂ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਛੁੱਟੀ 'ਤੇ ਚਲਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਨਿਯੁਕਤੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਸਥਾਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸਥਾਈ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਦੇ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗੀ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀਆਂ ਵਿਦਿਅਕ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮਾਂ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਮਿਤੀ 16.05.1986 ਦੇ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ, ਨਿਯੁਕਤੀ ਆਦੇਸ਼ ਮਿਤੀ 23.07.1984 ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਦਿਆਂ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਿਯਮਤ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਦੇ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਜਾਂ 20.05.1986, ਜੋ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਵੇ, ਤੱਕ ਕਾਇਮ ਰਹਿਣੀ ਸੀ।

4. ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਸੋਧ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀਆਂ ਸੋਧੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ 1986 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 3316 (ਐਸਐਸ) ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। 19.05.1986 ਨੂੰ, ਕਾਲਜ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੇ 20.05.1986 ਤੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ।

5. ਇੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ 20.05.1986 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਜਵਾਬਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ 16.05.1986 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਮਲ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਸਥਾਈ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਫੀਆ ਖਤੂਨ ਦੀ ਵਾਪਸੀ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

6. ਅਜਿਹਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਫੀਆ ਖਤੂਨ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਈ, ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ 16.01.1988 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਇਹ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਤੱਥ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇਸ ਅਹੁਦੇ ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ ਕਦੇ ਵੀ ਕੋਈ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਿਆ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 2020 ਤੱਕ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਰੁਕਾਵਟ ਦੇ ਉਕਤ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ।

7. 17.08.2001 ਨੂੰ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਨੇ ਯੂਪੀ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਐਡਹਾਕ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਯਮ, 2001 (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ 'ਰੈਗੂਲਰਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਰੂਲਜ਼, 2001) ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ। 02.11.2001 ਨੂੰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਰੈਗੂਲਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ 'ਤੇ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਤਾਂ ਉਸਨੇ 2003 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 7890 (ਐਸਐਸ) ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਦੁਬਾਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਾਇਆ। ਇਸ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ 1986 ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 3316 (ਐਸਐਸ) ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕਰਕੇ ਇਕੱਠੇ ਸੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

> *"ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਕੋਲ ਸਰਕਾਰੀ ਇੰਟਰ ਕਾਲਜ, ਮਹਿਮੂਦਾਬਾਦ, ਸੀਤਾਪੁਰ ਵਿਚ ਸਹਾਇਕ ਅਧਿਆਪਕ ਸੰਗੀਤ, ਐਲਟੀ ਗ੍ਰੇਡ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ 21 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਤਜਰਬਾ ਹੈ।*

ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸ ਕੋਲ ਇੰਟਰਮੀਡੀਏਟ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਾਰੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਵਿਦਿਅਕ ਯੋਗਤਾ ਹੈ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਚ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਪਰ ਉਸ ਦੀਆਂ ਲਗਾਤਾਰ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀਜਨਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਉਸ ਨੇ ਹੁਣ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਣ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾ ਵਿਚ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਸਟਾਪਗੈਪ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਚ ਨਿਯੁਕਤ ੀ ਵਜੋਂ ਮੰਨਣਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।"

8. ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹਿੱਸਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

"ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਉਣਗੇ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਸ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਰੈਗੂਲਰਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਨਿਯਮਾਂ ਤਹਿਤ ਰੈਗੂਲਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉਚਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।"

9. ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਉਚਿਤ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਦੋ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਂਝੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਉੱਚ ਫੋਰਮ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

10. 29.01.2007 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ, ਸੰਯੁਕਤ ਸਿੱਖਿਆ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ (ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ) ਦੇ ਕੇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਰੈਗੂਲਰ ਕਰਨ ਦੇ ਉਸ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਰੈਗੂਲਰ ਕਰਨ ਦੇ ਉਸ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਛੁੱਟੀ 'ਤੇ ਸੀ ਜਿਸ ਲਈ 2001 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਰੈਗੂਲਰਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਰੂਲਜ਼, 2001 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਲਾਭ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

11. ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 2010 ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 8597 ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਦੁਬਾਰਾ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ 15.05.2014 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਤਰਕ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ: -

i. ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ 23.07.1984 ਤੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਸੀ। 23.01.2006 ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅੰਤਿਮ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ii. ਰੈਗੂਲਰਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਰੂਲਜ਼, 2001 ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਰੈਗੂਲਰਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਰੂਲਜ਼, 2001 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦਾ ਇਨਕਾਰ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ।

iii. ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਹੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਚੁੱਪ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨਿਯਮਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

12. ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ***ਰੁਦਰ ਕੁਮਾਰ ਸੈਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ*** [1] ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਕਤ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 20 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ:

> "ਸੇਵਾ ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿੱਚ, ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਕੋਲ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਹੋਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਯੋਗਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਸ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਅਤੇ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਨਾਲ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ 'ਸਟਾਪਗੈਪ ਜਾਂ ਸੁਭਾਗੀ ਜਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਐਡਹਾਕ' ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।"

13. ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 23.07.1984 ਤੋਂ ਪੜ੍ਹਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਸਟਾਪਗੈਪ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਰੈਗੂਲਰਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਨਿਯਮ, 2001 ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਨਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੰਯੁਕਤ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਈ ਨਿਯਮਤ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਯੁਕਤ ਹੋਣ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯੋਗ ਅਤੇ ਯੋਗ ਹੈ।

14. ਮਿਤੀ 31.10.2015 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ, ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ 15.05.2014 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਪੀਲ ਵੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ।

15. ਮਿਤੀ 07.05.2018 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ, ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 23.07.1984 ਨੂੰ ਛੁੱਟੀ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ 20.05.1986 ਨੂੰ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਬਣੀ ਰਹੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਬੇਲੋੜੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਅਹੁਦੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦਾ ਕੋਈ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

---

[1] (2000) 8 ਐਸਸੀਸੀ 25

16. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਨਿਖਿਲ ਗੋਇਲ ਅਤੇ ਰਾਜ-ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਹਰੀਸ਼ ਪਾਂਡੇ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ। ਅਸੀਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਵਿਵਾਦਿਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਹੈ।

17. ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਤਰਕ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ (ਅਪੀਲਕਰਤਾ) ਨੂੰ ਛੁੱਟੀ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਸਥਾਈ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮ, 1983 ਛੁੱਟੀ ਖਾਲੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ (ਅਪੀਲਕਰਤਾ) ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ 'ਸਟਾਪ-ਗੈਪ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ' ਦੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਸੀ। ਰੈਗੂਲਰਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਰੂਲਜ਼, 2001 ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਦਿਆਂ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਛੁੱਟੀ ਖਾਲੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ।

18. ***ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਉਮਾਦੇਵੀ ਅਤੇ ਹੋਰ***[2] ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ (ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ) ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ 20.05.1986 ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਲ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ, ਉਹ ਰੈਗੂਲਰ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ।

19. ***ਉਮਾਦੇਵੀ*** (3) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਅਸਥਾਈ, ਠੇਕੇਦਾਰ, ਅਸਥਾਈ ਜਾਂ ਦਿਹਾੜੀਦਾਰ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਸਥਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਨਿਯੁਕਤੀ ਉਕਤ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਬੰਧਤ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਅਤੇ 16 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੇ ਪੈਰਾ 53 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਕੇ ਉਪਰੋਕਤ ਦਾ ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਕੀਤਾ:

> "53. ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਅਨਿਯਮਿਤ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ (ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਨਹੀਂ) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਸ.ਵੀ. ਨਾਰਾਇਣੱਪਾ [(1967) 1 ਐਸ ਸੀ ਆਰ 128 : ਏ ਆਈ ਆਰ 1967 ਐਸ ਸੀ 1071 ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਆਰ ਐਨ ਨੰਜੁੰਡੱਪਾ [(1972) 1 ਐਸ ਸੀ ਸੀ 409 : (1972) 2 ਐਸ ਸੀ ਆਰ 799] ਅਤੇ ਬੀ ਐਨ ਨਾਗਰਾਜਨ [1979) 4 ਐਸ ਸੀ ਸੀ 50 ਵਿੱਚ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। (1979) 3 ਐਸ ਸੀ ਆਰ 937] ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਪੈਰਾ 15 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮਨਜ਼ੂਰ ਸ਼ੁਦਾ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ 'ਤੇ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦਸ ਸਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਦਖਲ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ।

---

[2] (2006) 4 ਐਸਸੀਸੀ 1

ਅਜਿਹੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਏ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਦੇ ਉਪਾਅ ਵਜੋਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਅਸਾਮੀਆਂ 'ਤੇ ਦਸ ਸਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਪਰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਆੜ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਾਲੀ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ ਨਿਯਮਤ ਭਰਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਅਸਥਾਈ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਜਾਂ ਦਿਹਾੜੀਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਨੌਕਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਇਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਚਾਲੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਨਿਯਮਿਤ ਕਰਨ, ਜੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਨੂੰ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਹੋਰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਯੋਜਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਯੁਕਤ ਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰੈਗੂਲਰ ਜਾਂ ਸਥਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।"

20. ***ਉਮਾਦੇਵੀ*** (3) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਣਾ ਤੋਂ ਉਪਰੋਕਤ ਪੈਰਾ 53 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ 'ਨਿਯਮਿਤਕਰਨ' ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਅਪਵਾਦ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ:

i. ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਲਾਭ ਜਾਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮਨਜ਼ੂਰ ਸ਼ੁਦਾ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ 10 ਸਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ii. ਅਜਿਹੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਅਨਿਯਮਿਤ ਹੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ।

21. ***ਉਮਾਦੇਵੀ (3)*** ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਉਪਰੋਕਤ ਟੈਸਟਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦਿਆਂ, 'ਰੈਗੂਲਰਕਰਨ' ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਅਪਵਾਦ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਚੋਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤੋਂ ਲੰਘੇ ਬਿਨਾਂ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਆੜ ਹੇਠ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਰਹੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਬੇਲੋੜੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ***ਉਮਾਦੇਵੀ (3)*** ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ।

22. ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ***ਉਮਾਦੇਵੀ (3)*** ਪੈਰਾ 53 ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ***ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਐਮ ਐਲ ਕੇਸਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ***[3] ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਟਿੱਪਣੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ

ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਕਦੋਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕਦੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਅਨਿਯਮਿਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਉਪਰੋਕਤ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚੋਂ ਪੈਰਾ 7 ਕੱਢਣਾ ਢੁਕਵਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

> "ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉਮਾਦੇਵੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ 'ਨਿਯਮਿਤਕਰਨ' ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਹੈ, ਜੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ:
>
> (i) ਸਬੰਧਤ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਲਾਭ ਜਾਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਹੀ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ 10 ਸਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਨੂੰ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ 'ਤੇ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਅਤੇ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਨਿਰੰਤਰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।
>
> (ii) ਅਜਿਹੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਅਨਿਯਮਿਤ ਹੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਜਿੱਥੇ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਜਾਂ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਕੋਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਪਰ ਜਿੱਥੇ ਨੌਕਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਯੋਗਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਪਰ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਚੋਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤੋਂ ਲੰਘੇ ਬਿਨਾਂ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਨਿਯਮਿਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।"

23. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਲੜਕੀਆਂ ਦੇ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਧੀਨ ਵਿਦਿਅਕ (ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਗ੍ਰੇਡ) ਸੇਵਾ ਨਿਯਮ, 1983 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਹੈ। ਇਹ ਤੱਥ ਵੀ ਉਨਾ ਹੀ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਕੋਲ 1983, ਨਿਯਮਾਂ ਤਹਿਤ ਸਾਰੀਆਂ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਸਨ।

24. ***ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਐਮਐਲ ਕੇਸਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ*** (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਟੈਸਟਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਅਨਿਯਮਿਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਖੋਜ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੈਗੂਲਰ ਕਰਨ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਹੈ।

---

[3] (2010) 9 ਐਸਸੀਸੀ 247

10 ਸਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਦੂਜੀ ਸ਼ਰਤ ਵੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰੈਗੂਲਰ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਗਭਗ 23 ਸਾਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਪੂਰੀ ਕਰ ਲਈ ਸੀ।

25. ਹੁਣ ਇਕੋ ਇਕ ਸਵਾਲ ਜਿਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਬਣੇ ਰਹਿਣਾ ***ਉਮਾਦੇਵੀ (3)*** ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਥਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਉਸ ਨੂੰ ਰੈਗੂਲਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਬਣਾ ਦੇਵੇਗਾ।

26. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ 1986 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 3316 (ਐਸਐਸ) ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇਸ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਰਹਿਣ ਦੌਰਾਨ 20.05.1986 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸਨੇ 2003 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 7890 ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਦੁਬਾਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਾਇਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਰੈਗੂਲਰ ਕਰਨ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਦੋਵਾਂ ਲੰਬਿਤ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਜੋੜ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ 23.01.2006 ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੋਲ ਸਾਰੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਯੋਗਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੇ 21 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਸਦੀਆਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀਜਨਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਉਸਨੇ ਹੁਣ ਇਸ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਅਤੇ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਸਟਾਪ-ਗੈਪ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤ ੀ ਵਜੋਂ ਮੰਨਣਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਜ-ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਰੈਗੂਲਰਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਨਿਯਮਾਂ ਤਹਿਤ ਰੈਗੂਲਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ।

27. ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ-ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ-ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਉੱਚ ਫੋਰਮ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਾ ਜਿਸ ਨੇ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ, ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਨਿਯਮਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸਫਲ ਬਣਾਇਆ। ਜਦੋਂ ਸੰਯੁਕਤ ਸਿੱਖਿਆ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ 2010 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 8597 ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਕ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ 15.05.2014 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਨਾਲ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਕਤ ਫੈਸਲਾ ਅੰਤਿਮ ਅਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਰਹਿਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਰੈਗੂਲਰਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਨਿਯਮ, 2001 ਲਾਗੂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ।

28. ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਦੋ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ 23.01.2006 ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ***ਉਮਾਦੇਵੀ (3)*** ਦਾ ਹੁਕਮ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ 10.04.2006 ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

29. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ***ਉਮਾਦੇਵੀ (3)*** ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਥਨ ਨੂੰ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਸਮਝ ਲਿਆ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਸੇਵਾ ਮਾਮਲੇ ਅੰਤਰ-ਪੱਖੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਾਪਤ ਹੋਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 54 ਵਿੱਚ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ:

> "ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਫੈਸਲੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਉਲਟ ਹਨ, ਜਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਇੱਥੇ ਜੋ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਉਲਟ ਹਨ, ਉਹ ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।"

30. ਉਪਰੋਕਤ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਤੋਂ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ***ਉਮਾਦੇਵੀ (3)*** ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਪਹਿਲਾਂ ਲਏ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿਸਾਲ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ***ਉਮਾਦੇਵੀ (3)*** ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ-ਸੰਬੰਧ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉੱਚ ਫੋਰਮ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਸਿਰਫ ਹੱਦੋਂ ਵੱਧ ਰੱਦ ਕਰਨ ਨਾਲ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਅੰਤਮ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਖਾੜ ਸੁੱਟਣ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅਸਫਲ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ। ਕਿਸੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਹੱਦੋਂ ਵੱਧ ਫੈਸਲਾ ਦੇਣ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਣੇ ਜਾਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਗਲੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਹੱਦੋਂ ਵੱਧ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਅੰਤਰ-ਧਿਰਾਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

31. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 2021 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 4443 ਵਿੱਚ 2021 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 4444 ਅਤੇ 4445 ਦੇ ਨਾਲ 26.07.2021 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ***(ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਆਨੰਦ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਬਨਾਮ ਕਨੂਭਾਈ ਨਾਨੂਭਾਈ ਵਾਘੇਲਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਧਿਰਾਂ)*** ਨੇ ਉਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ 18.01.2001 ਦਾ ਫੈਸਲਾ ***ਗੁਜਰਾਤ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਬਨਾਮ ਰਾਠੌਰ ਬੇਚਰ ਅਤੇ ਹੋਰ*** [4] ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਹੀਂ ਬਚੇਗਾ। ***ਉਮਾਦੇਵੀ (3)*** ਵਿੱਚ। ਇਹ ਪੈਰਾ 11 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ: -

> "11. ਅਸੀਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਪੀ.ਐਸ.ਪਟਵਾਲੀਆ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਨਚਿਕੇਤਾ ਜੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਮੁੱਖ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ *ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਉਮਾਦੇਵੀ ਅਤੇ ਹੋਰ* 2 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਰੈਗੂਲਰ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਈ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਅਸਾਮੀਆਂ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹਨ।

---

[4] (2001) 3 ਐਸ ਸੀ ਸੀ 574

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਗੁਜਰਾਤ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ 18.01.2001 ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉਮਾਦੇਵੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਹੀਂ ਬਚਦਾ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਮਾਦੇਵੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਵਾਰ ਦੇ ਉਪਾਅ ਵਜੋਂ ਰੈਗੂਲਰ ਕਰਨਾ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਨਿਯਮਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਹੀ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ 10 ਸਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਗੁਜਰਾਤ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਦਿਹਾੜੀਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਜੋ ਪੜਾਅਵਾਰ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਯੋਗ ਸਨ। ਸਕੀਮ ਅਨੁਸਾਰ ਰੈਗੂਲਰ ਹੋਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਾਰੇ ਯੋਗ ਦਿਹਾੜੀਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਨੂੰ ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਪੜਾਅਵਾਰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿ ਉਮਾਦੇਵੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਗੁਜਰਾਤ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਗੁਜਰਾਤ ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਅੰਤਰ-ਪੱਖੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅੰਤਿਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਉਮਾਦੇਵੀ ਦੇ ਕੇਸ ਦੇ ਪੈਰਾ 54 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕੋਈ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਜੋ ਉਮਾਦੇਵੀ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਦਰਜਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਮਾ ਦੇਵੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੈਰਾ 54 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੂੰ ਗੁਜਰਾਤ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ।

32. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ 23.01.2006 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ 2010 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 8597 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ 15.05.2014 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਲੈਟਰਜ਼ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦੀ ਹੈ, ਉਸੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨਾਲ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਮੁੜ-ਜੁਡੀਕਾਟਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਅੰਤਮ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

33. ***ਨਰੇਸ਼ ਸ਼੍ਰੀਧਰ ਮਿਰਾਜਕਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਧਿਰਾਂ*** [5] ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬਹੁਮਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

> "ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਜੱਜ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਬਾਰੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਧਿਰਾਂ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਉਕਤ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਸਹੀ ਹਨ ਜਾਂ ਗਲਤ, ਅਤੇ ਕੀ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੱਢੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਹੈ, ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਧਿਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।"

34. ***ਰੂਪਾ ਅਸ਼ੋਕ ਹੁਰਾ ਬਨਾਮ ਅਸ਼ੋਕ ਹੁਰਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਧਿਰਾਂ*** [6] ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਜੋ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, 'ਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸੀ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹ ਦੇਵੇਗਾ। ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੇ ਹੀ ਫੈਸਲੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ।

35. ***ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮੇਜਰ ਐਸਪੀ ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ ਹੋਰ*** [7] ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਹੈ: -

> "ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਕਾਰਨ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਚ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਲਝਣ ਅਤੇ ਅਰਾਜਕਤਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਵੇਗਾ।"

36. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਿੱਟਿਆਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਾ ਸਿਰਫ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਬਲਕਿ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ 'ਤੇ ਦੂਰਗਾਮੀ ਮਾੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

37. ਇਹ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ 15.05.2014 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ, 31.10.2015 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਐਲਪੀਏ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹੁਣ ਲਗਭਗ 33 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

---

[5] 1967 ਏਆਈਆਰ ਐਸਸੀ 1

[6] (1999) 2 ਐਸਸੀਸੀ 103

[7] (2014) 6 ਐਸਸੀਸੀ 351

38. ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ-ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਾ ਦੇਣ ਲਈ ਮਨਾਉਣ ਦੀ ਇੱਕ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਮਿਤੀ 19.05.1986 ਦੇ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਦੇ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਜ ਲਈ ਇਹ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ 23.01.2006 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਦੋ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਦੇ ਵੀ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜੋ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਲੀਲ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

39. ਕੇਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਅਤੇ ਸਥਾਪਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਲਾਭਾਂ ਨਾਲ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅੱਜ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

40. ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ।

ਨਿਧੀ ਜੈਨ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।

ਬੇਦਾਅਵਾ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ/ਨਿਆਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ/ ਨਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

MANJEET SINGH
E. No. P/1882/2007 Advocate
Chamber No. 417 2nd Flour
Civil Courts, Rajpura
Mobile: 98726-56669